

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sunday and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXI.

Cena lista je \$2.00

Entered as second-class matter January 25, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., ponedeljek, 21. maja (May 21), 1928.

Subscription \$4.00 Yearly

STEV.—NUMBER 119

Uredniški in upravljalni prostor:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

Uporni senatorji nastopajo trdno proti trustu ladij

Z vsi govorniško silo pobijajo predlogo za subvencioniranje parobrodskih interesov.

Washington, D. C. — Vporni republikanski senatorji so ostali osamljeni v boju zoper subvencioniranje privatnih parobrodskih interesov. Zapustili so jih vsi, republikanski in demokratični voditelji in najožji svetovalec Al Smitha, ko je bila nova predložena predloga za subvencioniranje privatnih parobrodskih interesov.

"Premagali vas bomo v debati, ako vas ne moremo premagati z glasovi," je rekel senator Brookhart in tako svaril senatorje, ki so za predlogo. "Leta 1922 so povzročili, da je bila predloga za subvencioniranje kampanjsko vprašanje in premagali smo njene zagovornike. Kongres je pozvan k zasedanju v mesecu novembru, da se porine skozi subvencijna predloga, preden konča zasedanje starega kongresa. Organizirali smo poraz za predlogo v debati od dne 20. novembra do dne 22. februarja, ko so zagovorniki predloge odneali od boja.

"Svarim Vas, da republikanska stranka ne more napredovati s to veliko finančno skupino, ki vlada deželo, ako sprejmemo njene smernice za oplenjenje zakladnice v dobro izrednih privilegijev in ki pričakuje, da le to izvoli predsednika. Ljudstvo je sito že teapotskega biznisa."

Senator Jones iz Washingtona, predsednik konferencije, je priznal, da je bila njegova predloga za trajno obratovanje vladnega trgovskega brodograjskega mesta nje pa je bila sprejeta subvencijna predloga, vstevši posojilo dve sto petdeset milijonov dolarjev za privatne ladjegradniške interese. Senator Cope land iz New Yorka je hotel vse lep pogladiti, toda senator Brookhart je pokazal, da je senator Jones govoril resnico.

Senator Blain iz Wisconsin je predlagal, da se poročilo zopet vrne konferenci. "Njegov predlog je bil pri poznejšem glasovanju poražen s 54 proti 24 glasovom. Pri tem pojmenem glasovanju je senator Wagner, podpornik newyorškega gospodarstva, pridružil zagovornikom subvencijne predloge in glasoval proti predlogu vpornih republikanskih senatorjev. Izmed demokratov so glasovali proti temu predlogu:

Reed iz Missourija, Walsh iz Wheelera iz Montane, Black in Hefflin iz Alabame, Harris iz Georgije, King iz Utah, Locher iz Ohio, McKellar iz Tennessee, Mayfield iz Texasa, Sheppard iz Texasa, Steck iz Iowe, Thomas iz Oklahome in Tydings iz Marylanda.

Izmed republikancev so se pridružili stari republikanski gardi in z njo glasovali proti predlogu: Ashurst, Barkley, Couzens, Hiram Johnson, Pittman in Walsh iz Massachusettsa. Ko je bilo pojmenko glasovanje končano, je pričel govoriti senator Howell iz Nebraske. Howell se ravnotako poganja, da vlada zgradi električno centralo pri Boulderju ob reki Colorado, kot se senatorja Brookhart in Blaine poganjata za električno centralo pri Muscle Shoalsu. Ker so se podporniki administracije izrekli za obstrukcije proti zgradbi in obratovanju vladnih električnih central, so se vporni senatorji izrekli, da se poslužijo proti subvencijni predlogi tudi obstrukcije.

Jones - Whitova subvencijna predloga je bila sprejeta in zdaj je predložena predsedniku v podpis. Kaj stori Coolidge?

Sedmi redni zbor J.S.Z.

Na zborovanje je dospel okrog 45 delegatov.

Chicago. — Na otvoritveni seji sedmega rednega zbora J. S. Z. v soboto 19. maja zjutraj v Chicagu je bilo 36 delegatov, tekem dneva pa jih je prišlo še pet. V nedeljo sta dospela še dva. Večina delegatov so poslali klubi, nekaj pa jih je bilo od podpornih in kulturnih društev Izobraževalne akcije J. S. Z. Štiri angleško poslušala društva SNPJ so bila zastopana na zboru s svojimi delegati. Izmed članov zbora so bili štirje v Ameriki rojeni Slovenci. Poslala so jih podporna društva in eno prosvetno društvo.

Na prvi seji je podal obširno poročilo tajnik JSZ, Chas. Pogorelec, na drugi seji je razpravljalo o "Proletarcu" in drugih zadevah z ozirom na delavski tisk. Na tej seji je govoril v imenu soc. stranke George R. Kirkpatrick, socialistični kandidat za zveznega senatorja v Illinoisu in bivši podpredsedniški kandidat. Zbor je nagovoril tudi gl. predsednik SNPJ, Vincent Calkin. V soboto so se vršile tri seje: dopoldne, popoldne in zvečer.

Na seji v nedeljo zjutraj je razpravljalo o socialistični agitaciji med hrvatskim in srbskim delavstvom ter sklenil v tem letu poskusiti vse, da se zgradi močno hrvatsko-srbsko sekcijo JSZ. Za stvar so se zavzemali slovenski in srbski člani zbora. Jugoslavenski Prosvetni Savez, katerega glasilo je tednik "Novi Svet", je poslal na povabilo bratskega delegata.

Važna je bila razprava o naši agitaciji med mladino. Referat o tem je podal Josko Radelj ml. Nekateri so priporočali, da se naj za "Proletarcu" angleško prilogo, drugi, med njimi referent, pa so se ogrevali za posebno angleško glasilo pod kontrolo Zveze. O konvenciji socialistične stranke v New Yorku je poročal Anton Garden, o socialističnem in prosvetnem delu ter o razmerah med srbskim in hrvatskim delavstvom Peter Kokotovich in George Maslach, o zveznem glasilu in delavskem tisku z ozirom JSZ Fr. Zaitz.

Zboru je predsedoval prvi dan John Olip, in v nedeljo Filip Gilo. Podpredsednika prvi dan drugi dan sta bila Anton Zornik in John Kern, oba iz Pennsylvanije. Zapisnik pišeta Christina Omahne in Josko Radelj. V resolucijskem odboru so Geo. Maslach, Frank Zaitz, Anton Garden, Frank Aleah in John Ban. Njegova naloga je predložiti zboru resolucije, tiskajoče se "villine kampanje, agitacije za "Proletarcu", dela med mladino, predložiti načrt za agitacijo med Hrvatini in Srbi, za agitacijo med ženstvom itd. Ta odbor predloži tudi resolucijo, s katero povabi slovenske izobražence ter dijake, da pridejo več med delavstvo ter sodelujejo pri njegovi vzgoji s stališča interesov delovnega ljudstva.

Zbor bo končal svoje zasedanje v ponedeljek zvečer.

Velik uspeh koncerta "Save". V nedeljo popoldne je bil v veliki dvorani S. N. P. J. obilni spomladanski koncert socialističnega pevskega zbora "Save", ki je odsek kluba št. 1 J. S. Z. Koncert je bilo gromotno in moralno sijajno uspešen. Dvorojana je bila kljub lepemu vremenu polna občinstva, ki je bilo popolnoma zadovoljno s pevske in v godbenimi točkami naših pevcev in pevki. Tako dobro obiskanega in efektivnega koncerta že dolgo ni imel katerikoli slovenski pevski zbor v Chicagu. Podrobnejše poročilo sledi.

Bolgarski poslanik dela obljubo

Izročil mu je bil memorandum za amnestijo političnih jetnikov, da ga odpošlje bolgarski vladi.

Washington, D. C. — Delegacija Mednarodne komisije za politične jetnike je izročila bolgarskemu poslaniku memorandum za pomiloščenje političnih jetnikov v Bolgariji, da ga poslanik odpošlje svoji vladi. Poslanik je obljubil, da to izvrši. Delegaciji je načelovala gdna. Elisabeth Gilman iz Baltimorja, glavni govornik delegacije pa je bil dr. Edward T. Deving, dekan ameriške univerze. Drugi člani delegacije so bili rev. R. A. McGowan, rabinec Wm. S. Rosenblum, Mrs. Laura William, Gilson Gardner in njegova žena in mrs. John L. Stewart. Pred poslanikom so citirali strašne razmere v ječah, v katerih ječe politični kaznjenci. Delegacija je naglašala, naj se v Bolgariji odpravi bel teror.

Delegacija meni, da je v bolgarskih ječah okoli 1,500 do 2,000 političnih kaznjencev. Vladna statistika jih pa izkazuje le 700. Mednarodni komitej za politične kaznjence opisuje razmere v Bolgariji kot najslabše. Beloteroristični element se je v Bolgariji polastil vlade 1. 1923 z nasilno prekucijo. Terorističnim skupinam je pomagala policija in kakšnih štirideset političnih voditeljev je bilo umorjenih, izvršeni so bili tudi drugi teroristični zločini.

Velika zmaga socialistov v Nemčiji

Pri večerašnjih volitvah za novo zbornico so dobili štiri milijone glasov in 160 mandatov.

Berlin, 21. maja. — Izid večerašnjih volitev v Nemčiji je bil do danes zjutraj sledeči: Socialisti 160 (prej 131), nacionalisti 70 (prej 111), centristi ali klerikalci 69 (prej 69), komunisti 58 (prej 45), Stresemannova ljudska stranka 54 (prej 51), demokracije 25 (prej 32), gospodarska stranka 23 (prej 17), fašisti 16 (prej 14), bavarska ljudska stranka 19, ostale stranke 6.

Kolikor je doslej znano, so socialisti dobili čez štiri milijone glasov in komunisti 1,500,000. Najbolj so poraženi nacionalisti ali monarhisti.

146 mrtvih v premogovniku v Penni

Silna eksplozija razdejala stavkarski rov Mather; samo 14 mož se je rešilo živih.

Mather, Pa. — Strašna eksplozija plina je v soboto popoldne usmrtila 146 mož v tukajšnjem premogovniku. Samo 14 mož se je rešilo živih. V nedeljo so dobili na dan 36 trupel, 110 mož je pa še pod zemljo in njihova usoda je najbrž zapečaten. Reševalno delo je ovirano vled dima in plina. Večji del premogovnika je v ognju.

Šofer Kotromanič — hrvaški princ

Berlin, 19. maja. — Aleksander Dabiša Kotromanič, šofer v Berlinu, je te dni pojanil, da ni potomec stare srbske dinastije, temveč hrvaške. Njegova ambicija je, da njegova dinastija po tisoč letih spet oživi in zavladava Jugoslaviji.

Mladi banditje aretirani.

Chicago. — Štirje mladi banditje so bili v petek aretirani radi raznih tatvin in ropov, katere so izvršili v zadnjem času. Najrajši so napadali vozniške taksijev. Vsi so pridržani za veleporeto.

IZID VOLITEV V FRANCJI POD DROBNOGLEDOM

Socialisti niso vrtili šila za ogradilo.

Pariz, Francija. — Izid francoskih narodnih volitev je tako presenetljiv, da je vredno si ga ogledati pod drobnogledom. Nekateri mandati niso določeni, dokler francoski parlament ne bo zboroval. Socialistična in komunistična stranka sta edini stranki, ki imata za sabo jasno in določeno organizacijo, medtem ko se buržoazne skupine lahko ocenijo glede njihove moči definitivno po otvoritvi parlamenta, kajti po otvoritvi parlamenta se pričakujejo razna razočaranja.

Navada je, da se moč strank primerja z močjo, ki so jo stranke imele v prejšnjem parlamentu. V resnici je potreba, da se izve, v kakšnem razmerju sta vlada in opozicija. Zelo važno je, da so socialisti obdržali popolnoma svojo moč in da se vrnejo s polnim številom poslancev, ki so ga imeli v prejšnjem parlamentu, naobratno so pa komunisti izgubili polovico mandata. Proti izvolitvi enega komunističnega poslanca je vložen ugovor in o njem bo odločila zbornica. Imajo jih samo štirinajst, mesto osemnajst. Za delavski razred je zelo važno, da se pri merja in da delavski razred izve, kakšna bi morala biti zbornica, koliko poslancev bi moralo zastopati delavski razred, ako bi ne bilo pocepeljaja.

Oddanih je bilo približno okoli deset milijonov glasov. Po zadnji statistiki, ki pa še ni popolnoma natančna, je bilo oddanih 9,942,000 glasov. Na okroglo je bilo za socialistične kandidate oddanih 1,660,000, za komuniste pa 1,070,000 glasov. Majhno število glasov so prejeli tudi kandidati socialističnih komunistov in sicer se čeni 10,000 glasov. Pri prvih volitvah je bilo oddanih za kandidate strank delavskega razreda dva milijona in tri četrtinke milijona glasov, bolj natančno povedano 2,782,000. Ti poslanci konsekvntno zastopajo več kot četrtino volilcev, ali 27 odstotkov in pol od vseh oddanih glasov. Ta precejšnja moč bi se morala zrcaliti tudi v razdelitvi sedežev, ako bi bil delavski razred na Francoskem združen in ne pocepljen in ta moč bi bila bolj vidna kljub pocepelju, da niso komunisti iz Moskve dobili povelja, da so socialisti njih glavni in največji sovražniki.

Po številu glasov, ki sta jih dobili obe stranki, bi bil delavski razred opravičen do 169 mandatov, tako pa imata obe stranki samo 116 mandatov, 53 mandatov je pa odpadlo na razne buržoazne skupine. Fakt je ta, da odgovornost za to izgubo pade edino na komuniste. Ampak ta tolažba je zelo žalostna, ako se zavedamo, kakšna naloga je odkazana delavskemu razredu v novi francoski zbornici. Po proporcionalnem volilnem redu v Franciji bi socialisti morali imeti sto dva mandata, kljub dobrih zamisljenih taktiki pri ožjih volitvah pa imajo samo sto mandatov. Izid za socialiste bi bil tak, kakršen bi bil moral biti po proporcionalnem sistemu, ako bi stranka ne bila prisljena med glavnimi in ožjimi volitvami opustiti enega svojih kandidatov, namreč župana Rouquierja, ker je delal pakte za ožje volitve v reaktivariji. Zaradi tega se izvoljeni poslanec ne smatra več za socialisti in člana socialistične parlamentarne skupine. Tajnik socialistične stranke sodrug Severenac poroča v strankinem glasilu "Populaire", da so socialisti ena parlamentarna skupina, ki šteje ravno sto članov.

V prejšnji zbornici je mala socialistna-komunistična stranka imela tri poslance, Ernest Lafont, ki je bil ponovno izvoljen, se je pridružil po razpustu zbornice socialistični stranki, in ta skupina ima zdaj dva nova poslance in sicer Sablanija, izvoljenega v Marseillesu in Lasesna, izvoljenega v volilnem okraju Saint-Denisu. Komunisti se niso mogli povzpeti do svoje prejšnje moči. Pri glavnih volitvah niso mogli priboriti s svojo lastno močjo niti enega sedeža. Pri ožjih volitvah so dobili 14 sedežev, ker so jim pomagali socialisti, ki so si resno vzeli k srcu boj proti reakciji in jim zaradi tega niso vrtili šila za ognjilo. Komunističnim delavcem je treba resnici na ljubo povedati, da je bila v mnogih njih razredna zavednost močnejša, kot pa bedasti ukaz iz Moskve. Kolikor bolj proč iz Pariza je bil volilni okraj, toliko manj moči je imel neumni ukaz iz Moskve.

Dr. Breasted oplazil fundamentaliste

Slavni egiptolog, vrtnivši se iz Palestine, pravi, da je človek živel v "sveti deželi" sto in sto tisoč let pred biblijo.

Chicago, Ill. — Dr. James H. Breasted, egiptolog, ki je zadnjih pet mesecev vodil več znanstvenih ekspedicijskih v Palestini in bližnjih krajih, se je te dni vrnil v Chicago — in takoj je prišel v konflikt s fundamentalisti, ki smatrajo Mojzeseve knjige svetega pisma za svojo znanost o postanku in starosti sveta in človeka.

Dr. Breasted poroča, da je njegova ekspedicija ob reki Nilu našla kamnite ostanke, oročja, ki jih je izdelala človeška roka v pleistocenski geološki dobi, to je za časa zadnje ledene dobe v Evropi. Druga ekspedicija, ki je bila na delu v Anatoliji, je odkopala 31 okostenjakov Hititev iz trinajstega stoletja pred Kristom.

"Fundamentalisti radi argumentirajo," je rekel dr. Breasted, "da so sledovi predzgodovinskega človeka v zapadni Evropi ostanke par tisoč let starih degeneriranih ljudi. Oni pobijajo vsak znanstveni dokaz glede starosti človeštva, ki sega čez starost označeno v bibliji. Naše raziskavanje v biblijski deželi je odkrilo predzgodovinske človeške oročje, ki je ležalo v geološki plasti kamna, po kateri lahko sodimo njeno starost, ki znaša stotisoče let. Druga najdba ob gornjem Nilu v Egiptu dokazuje, da je tamkaj bival človek v pleistocenski dobi, torej ob času ledene dobe v Evropi, katere je trajala več tisoč let.

"Nedolgo tega sem dobil pismo nekega fundamentalista, ki je pisal: 'Jaz ne verjamem, da je človek živel pred datumom ustvarjenja v bibliji.' V bibliji seveda ni nobenega datuma. Nadakof Ussher, primas na Irskem, je okrog leta 1650 formulisal neke letnice in trdil, da je bil svet ustvarjen 1. septembra 4004 ob devetih zjutraj pred Kristom. Naša evidenca pokazuje, da je eklatentno ljudi stotisočletja pred nadakofovim datumom."

Največje arheološko bogastvo so hitijski okostenjaki, ki so bili izročeni čikaški univerzi in katere so našli 128 milj vzhodno od Angore, kjer so ležali v grobovih iz opeke najmanj 3300 let. Hitijci ali Hiti so bili starodavno ljudstvo, ki je živel v predgrških časih v Mali Aziji. Znanost se ni imela do danes kostnih ostankov teh ljudi. Za antropologe so torej okostenjaki velike važnosti.

Nekaj ur potem, ko je dr. Breasted podal svojo gornjo izjavo, je dr. W. B. Riley iz Minneapolisa, predsednik Svetovne krščanske fundamentalistične zveze, apeliral na svoje pristake na konferenci v Chicagu, naj se držve vere kljub Breastedovim odkritjem!

Imela tri poslance, Ernest Lafont, ki je bil ponovno izvoljen, se je pridružil po razpustu zbornice socialistični stranki, in ta skupina ima zdaj dva nova poslance in sicer Sablanija, izvoljenega v Marseillesu in Lasesna, izvoljenega v volilnem okraju Saint-Denisu.

Komunisti se niso mogli povzpeti do svoje prejšnje moči. Pri glavnih volitvah niso mogli priboriti s svojo lastno močjo niti enega sedeža. Pri ožjih volitvah so dobili 14 sedežev, ker so jim pomagali socialisti, ki so si resno vzeli k srcu boj proti reakciji in jim zaradi tega niso vrtili šila za ognjilo. Komunističnim delavcem je treba resnici na ljubo povedati, da je bila v mnogih njih razredna zavednost močnejša, kot pa bedasti ukaz iz Moskve. Kolikor bolj proč iz Pariza je bil volilni okraj, toliko manj moči je imel neumni ukaz iz Moskve.

JAPONSKA GROZI S PROTEKTORATOM

Poslala je noto v Nanking in Peking a svarilom, da v Mandžuriji, kjer je japonski kapital, mora biti mir.

Tokio, 19. maja. — Japonaka vlada je včeraj naslovila apomenico na obe kitajski vladi v Pekingu in Nankingu z mrzlim svarilom, da ne bo trpela civilne vojne v Mandžuriji. V noti je indirektna grožnja, da bo Japonaka prisiljena razglasiti protektorat nad severno kitajsko provinco, ako Kitajci ignorirajo njeno svarilo.

Obenem je japonska vlada obvestila Združene države in Veliko Britanijo o tekstu spomenice in vprašala obe velesili za njuno mnenje. Japonaka pravi, da je njen ekonomski interes v Mandžuriji — tam je 750 milijonov dolarjev japonskega kapitala investiranega — prevelik, da bi ostala nevtralna napram civilni vojni Kitajcev na mandžurskih tleh.

Besedilo spomenice, ki je bilo danes objavljeno, se glasi: "Japonska vlada smatra mir in red v Mandžuriji za največjo važnost in je pripravljena preprečiti vsak poskus, ki bi vodil v nemir in nered tamkaj.

Ako se motenje miru razširi onkraj črte med Pekinom in Tientsinom in če bo situacija tako resna, da prideta mir in red v Mandžuriji v nevarnost, bo Japonaka prisiljena podvzeti odločne in efektivne korake za ohranitev miru in reda v Mandžuriji. Japonaka vlada zagotavlja obe kitajski vladi, da je napram obeh v civilni vojni absolutno nevtralna."

Washington, D. C. — Tukaj poročajo, da ameriška vlada ne bo dala svojega vojaštva na Kitajskem za strazo železnice med Pekinom in morjem.

Kongresnik Black iz New Yorka je v petek predložil v zbornici resolucijo za priznanje kitajske nacionalistične vlade v Nankingu.

Kitajska železnica povzroča nove skrbi

Strah je, da jo zasedejo nacionalistične sile.

Washington, D. C. — Državnega tajnika skrbi, da kitajske nacionalistične sile napravijo polkruz in zasedejo Tientsin in nato se prično gibati ob železnici do Pekinga. On upa, da nacionalistične sile obidejo Tientsin v krogu in se umaknejo železnici.

Po pogodbli, ki je bila napravljena po poraženju boksarske vstaje leta 1900, imajo tujezemne sile pravico držati vojaške posadke v mestih ob tej železnici, da je pot skozi Tientsin odprta do morja. Zunanje sile se niso nikdar umesavale v civilno vojno v Kitaju v prejšnjih letih, ki so večkrat ustavila promet na železnici za nekaj dni. Ampak zdaj go tujezemne sile zelo nervozne zaradi bitke med nacionalističnimi in japonskimi silami pri Tientsinju. Mogoče se zdaj sporazumijo, da zasežejo železnico in jo držijo proti nacionalistom, dokler ni sedanja vojna končana.

Mogoče je vse. Kitajsko pretresa revolucijonarni sunki in tujezemne sile so ljubosumne druga na drugo, videle bi pa najraje, da na Kitajskem ostane vse po starem.

Strelna ga ubila.

Des Moines, Iowa. — Philip G. Thomas, farmer, je bil v petek na mestu ubit od strele, ko se je v deževnem viharju vračal proti svojemu domu.

William D. Haywood umri v Moskvi

Dvajsetletna viharja karijera ameriškega delavkega voditelja zaključena. Počival bo v Moskvi in Chicagu.

Moskva, 19. maja. — Truplo Williama D. Haywooda, ki je letalo 24 ur v dvorani Kluba političnih beguncev ob častni straži ruskih in inozemskih komunistov, je bilo danes popoldne upeljeno. Njegova oporoka se glasi, da polovico pepela pokopljejo v Kremlo poleg ruskih revolucijonarjev, polovico pa pošljejo v Chicagu in pokopljejo na Waldheim pokopališču blizu groba, kjer počivajo Spiess, Parsons in drugi, ki so bili obsojeni pred več kot štiridesetimi leti po izgredih na Haymarketu.

Pogreb je bil bolj akromen; samo okrog 200 tujezrodnih komunistov je koralo za krato od Kluba političnih beguncev do Domakega samostana, kjer je krematorij. Ruskih komunistov ni bilo zraven. Očji snanci, ki so poznali "Big Billa" (bil je visok in obilne postave), so se čudili, kako je bolezen zdelala starega bojovníka. Njegovo truplo je bilo v majhni rdeči krati ovenčano s svetilni lilijami. V zadnje slovo so mu govorili Louis Engdahl iz New Yorka, Tom Bell iz Anglije in M. Sméral iz Čehoslovakije. Kitajski dijaki so mu tvorili častno stražo.

Moskva, 19. maja. — William Dudley Haywooda ni več. V bolnišnici v Kremu, kjer se je nahajal zadnje tedne, je včeraj zaspal in se ni več prebudil. Njegova ruska žena je bila edina priča njegove smrti.

Haywood je umrl za sladkorno boleznijo, na kateri je trpel več let. Bil je že bolan, ko je prišel v Sovjetsko Rusijo leta 1921. Mučil ga je tudi revmatizem in zadnje dve leti ni zapustil sobe, kjer je večidel prebil v postelji. Toliko je bil še pri moči, da je mogel pisati svoje spomine, katere je dovršil zadnjo jesen. Star je bil 59 let.

Sovjetski listi so danes prinesli o pokojniku dolge nekrologe, v katerih imenujejo Haywooda najznačilnejšo osebnost v proletarskih bojih Amerike.

William D. Haywoodova smrt je odstranila voditelja z najvišarnejšo karijero v zgodovini delavkega pokreta v Združenih državah.

Rodil se je leta 1869 v Salt Lake Cityju. Njegov oče je bil rudar in sin je tudi preživel svoja mlada leta v rudnikih in deloma na farmah. Pri teški nareči v rudniku je še mlad oslepel na enem očesu. Še kot mladenič in poln odločnosti, bojevitega temperamenta se je pridružil bojem za pravice rudarjev. Ko je bila organizirana rudarska organizacija Western Federation of Miners, je takoj vstopil v njene vrste in kmalu je postal njen voditelj. Njega so se vrstili zgodovinski štrajki v Coloradu, Utahu in Idaho, v katerih je bilo precej nemirov in krvoprelitja. V vseh teh bojih je Haywood vodil rudarje in jim priborjeval več ali manj ugodnosti.

Vsi ti boji so pa bili bolj lokalnega pomena na "divjem zapadu" in Haywood je zaslovel po vsaj deželi šele leta 1906, ko je bil izvršen aseptat na bivega guvernerja Franka Steuneberga v Idaho. Ubit je bil z bombo. Haywood je bil takrat tajnik Zapadne rudarske federacije. Nekaj mesecev po tem umoru so bili aretirani v Denverju tajnik Haywood, predsednik Charles Moyer in eksekutivni odbornik George Pettibone v Denverju, Colo., in v tamni noči odpeljani v vlak v Boise, Idaho, kjer so bili obtoženi omenjenega umora.

(Dolje na 2. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.00 na pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$2.75 na pol leta, in za tiskovno pol \$0.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepaju n. pr. (April 30-1928) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posrežite jo pravočasno, da ne vam ne ustavi list.

RUDARSKA STAVKA V DRŽAVAH PENNSYLVANIA IN OHIO.

Zaključek gl. odbora. Delitev podpore stavkujočim in razni nepotrebnosti pri delitvi podpore stavkujočim članom S. N. P. J.

Na dopis brata Snoja je sestra Dernačeva odgovorila že dne 23. marca, torej v teku sedem dni. Dopis je podpisala tudi sestra Helena Markon. To znači, da se obe sestri strinjata z odgovorom bratu Snoju. Ta dopis se glasi:

Neffs, Ohio, dne 23. marca 1928.

Cenjeni urednik "Prosveta"

Čitate vse dopis br. Snoja z dne 16. marca, v katerem naju napada in ker mislite, da ste njemu priobčili dopis, oziroma napad, upamo kot članice, da boste priobčili tudi našin odgovor br. Snoju v Prosveto.

Ker naju br. Snoj tako napada in trdi, da sve orodje gotovih oseb, in nas hoče javno olikati kot ženski brez karakterja, da udrihava po tukajšnjem pomočnem odboru. Da, br. Snoj, le poglej, kako se deli, vzemi na primer naselbino Glencoe, kjer Nace Zlemberger živi in deli podporo takim ljudem, kateri se lahko živijo brez vsake podpore. Če br. Snoj, če je vedel, katere so tiste družine, pa naj se obrne na Naceta za pojasnila.

Društvo št. 4 ima več članov z velikimi družinami, pa še niso do danes nič prejeli, ali je to pravilno? Nadalje piše, da je društvo št. 4 pod kontrolo komunistov. Ali misla, da sve misle temu vzrok? Br. Snoj bi bilo morda bolj dopadljivo, če bi bilo pod kontrolo socialistov, kaj? Kar pa dokazuje, da članstvo št. 4 misli s svojimi močmi, da je smolno razsoditi pravico od krivice, kot br. Snoj omenja, da so vsi Slovenci v naši naselbini proti, vabimo br. Snoja, da pride na društveno sejo ali na piket line, pa se lahko osebno prepriča, kje Slovenci stojijo, na katerem stališču.

Br. Snoj piše, da se kot poštena Slovenka nam izražajo hrvatskim komunistom; kaj pa br. Snoj hoče? Govori, da sem poštena Slovenka ali hoče, da moram zato sovražiti drugoderce? Ne vem zakaj? Nima vzroka jih sovražiti, ker danes živimo vsi pod izraževalnim sistemom kapitala, in naša dolžnost je, da se vsi delavci in delavke skupno borimo proti njemu, ne pa kuzkati kakor to dela br. Snoj.

Dalje piše, da Marija in Lenka niso potrebne podpore. Ne, ne, tudi nismo vprašale zanj, in tudi ne prosile, tudi upamo, da ne bomo. Ako je br. Snoj pošten zahtevamo, da nam dokazuje, če sve kje vprašale za podporo zase, dokler tega ne dokazate, bodi v naših obeh kot cestna klepetulja. Priznamo, da smo vprašale podpore za potrebne žane brez razlike narodnosti in to bomo še tudi nadaljevali, in to je naša dolžnost, da se skupaj borimo za obsto naše rudarske organizacije UMW of A. Če bi bil br. Snoj razredno zaveden človek, bi ne pisal takih brezmišelnosti.

Pišek, da nimare in zato (imave dovolj) časa na razpolago za proletarsko delo. Dobro, da imaš Ti otroke, ali smo me temu vzrok? Kljub temu, da jih imaš, pa vseeno si najdeš čas, da pišeš v imenu svojih zakončencev.

Ti pišeš, da sem tajnica Šepičeva. Dobro, brihtna glavica od br. Snoja. Sedaj Te pozivljamo, da mi leto dokazati in to v javnosti, dokler tega ne storiš. Te moram javno imenovati podlega lažnika.

Da, br. Snoj Ti povem, da sem in sicer društvena tajnica in to nekaj let, kar mi na menda ni v sramoto.

Pišek, da smo dobili ček za \$100 od P. O. Reliefa za Neffs in da je ostal med brati in sestrami komunistov. Pomilovanja si vreden, br. Snoj, ker ne veš kot toliko od P. O. Reliefa.

Da ček za \$100.00 je bil sprejet od P. O. Reliefa in naj Ti bode povedano, da ga mi nismo dobili, pač pa Union Local št. 3526 U. M. W. of A. Br. Snoj lahko se Ti že bode nudila prilika, da izveš, kdo je dobil denar.

Za pojasnilo br. Snoju in njegovim pristavem kar se tiče P. O. Reliefa, je organiziran od unijskih lokalov in vsi so člani U. M. W. of A. in vsi tisti, ki so mu pridruženi, dobivajo Relief. Kakor je nama znano, do 40 lokalov v vzhodnem Ohiju dobiva podporo. Kar pa seveda ne uga Lewinovi mašini in tudi ne gotovim pristavem. Pozdrav vsem stavkujočim, upajoč na skorajšnjo zmago, Helena Markon, Marija Dernač, članici društva št. 4.

Sestra Dernačeva ponovno očita bratu Zlembergerju, da krivično deli podporo, ne da bi navedla en sam konkreten dokaz in ne da bi popravila krivico, ki jo je storila bratu Zlembergerju, ko mu je javno očitala, da je br. Nace Zlemberger leta 1914 "fehtal" za stavkarje in da so nabrali denar pri njem zapili, ko je vendar vsem Slovencem v Glencoe in Neffsu, ki bivajo več let v tem okolišju, znano, da brat Zlemberger ni mogel leta 1914 "fehtati" za stavkarje in niso mogli zapiti nabranega denarja pri njem, ko je brat Zlemberger bil v leta 1914 v starem kraju, in preklicala to neresnico. Ako je sestra Dernačeva pozabila, da je bil brat Nace Zlemberger leta 1914 v starem kraju, tedaj bi bila lahko vprašala druge Slovence, pa bi ji to povedali.

Sestra Dernačeva pravi, da ima društvo več članov z velikimi družinami, pa še do danes niso prejeli še podpore. Sestra Dernačeva pa ne navaja imen teh velikih družin, ki so podpre potrebne in ravnotako ne trdi nikjer, da je kdo izmed odborov društva šte. 4 sporočil bratu Nace Zlembergerju, katere družine so podpre potrebne, pa jih je Nace Zlemberger kar naravnost prezrl.

Kdor prihaja z obtožbami v javnost, mora svoje obtožbe tako spisati, da drže in podprte morajo biti z dokazi, ker drugače jih javnost smatra za podtikanja in obrekovanja. — (Dalje prihodnjič.)

VESTI IZ NASELBIN

Delavske razmere.

Imperial, Pa. — Delavske razmere so tukaj slabše kakor pod ničlo. Tukaj smo izprti že nad tri leta in še nič ne vemo, kdaj bo konec našega boja. Premogarski baroni so trmoglavci in so se zarotili, da morajo uničiti našo organizacijo UMW. Dobivajo skube iz vseh strani, večina črnca, da sedaj na Imperialu že izgleda, kot bi se človek znašel kje v Afriki.

Mi organizirani premogarji pa stojimo trdno v boju za naše pravice in za priznanje naše organizacije. Od našega društva št. 106 se je dosedaj samo eden izneveril, da je šel stavko-kaziti in ga je že zadela kazen po pravilih.

Poročati imam tudi žalostno novico, ki je zadela našega brata Franka Kunc. Dne 21. aprila se je namreč utrgala plast kamena in ga podala tako nesrečno, da je podlegel. Dobili so ga še živega, ali zavedel se ni več. Ko so ga pripeljali v bolnišnico, je izdihnil, nakar ga je isti ambulanci voz pripeljal nazaj.

Pokojni Kunc je bil doma iz Hotedraice na Notranjem. Bil je mirnega značaja in priljubljen pri ljudeh. V starem kraju zapuša soprogo in štiri otroke. Dali ima kaj sorodnikov v Ameriki mi ni znano. Na mrvaškem odru je ležal v Slovenskem domu. Bil je član društva "Prosveta" št. 106 SNPJ, katero mu je poklonilo lep venec v zadnji spomin. Pogreb je bil civilen.

Da je bil pokojni Frank Kunc priljubljen pri ljudeh, je pričala obila udeležba pri pogrebu, ki so se ga udeležili tudi iz Moon Runa in Cliff Mina. — Tebi, dragi sobrat Frank, želimo počivaj v miru in lahka naj ti bo tujca gruda.

Frank Augustin, predsednik št. 106 SNPJ.

Prodava dvajsetletnice.

Breezy Hill, Kans. — Spominjam se otroških let in one srečne dobe, v kateri se še nisem zavedala, kaj se pravi skrb in borba za življenje. Otroške duše še ne tlači ter ne muči tista mora in temna slutnja, kot odrasli delavski razred, ki je neprenehoma v skrbeh, kaj in kako bo v bodoče za življenjski obstanek.

Širši javnosti je znano, da so premogarji v splošnem zopet na stavki ali izprti od 1. aprila t. l. Nekaj jih je, ki so ostali na delu, ker so operatorji podpisali začasno pogodbo po stari mezdni lestvici, in pa oni samostojni operatorji ali takozvani "openkapiji" parnih lopat in "dinkiju".

Prišel je prvi maj, delavski praznik, katerega se delavstvo v veliki meri ne zaveda, kolikvega pomena je ta dan. Ne ravno zato, ker je konec zime, kot se glasi jo one znane vrstice, "Ljubimaj, krasni maj, konec zime je sedaj," temveč človeške sužnosti, ki je izginila od ene strani. — Ker sem že ravno pri prvem maju, naj še omenim našo prvomajsko slavnost zveze kanadskih društev SNPJ dvajsetletnice in razvija zastave, ki se je vršila v Frontenacu. Ni moj namen, da bi povdarjala in ponavljala govornike, ker to so že storili drugi, bolj izurjeni v pisavi kot sem jaz, kar je več kot prav, saj jih je bilo nekaj navzočih.

Kljub krasnemu dnevu ni bila udeležba velika za časa govorov in programa, kar se je z vso gotovostjo pričakovalo (naj izrazim svoje misli), da bomo dvorano podrl pod preveliko težo, ker se nahaja v drugem nadstropju. Pa ni bilo sile in še stoji. Nekaj pa smo le prihranili na tem, da ni neprilic. Precej obširno okrožje in več naselbin, udeležba pa tako piča. Saj vendar šteje SNPJ okrog dva tisoč članov in članice, navzočih pa tako malo število. Lahko je žal vsakomur, kdor se ni udeležil za časa programa, ki je bil tako zanimiv.

Skoraj obžalovanja vredno je, da so se govalniki in mladi člani trudili za tako malo peščico ljudi, posebno še gl. govornik iz Chicaga, Ill., in predsednik gl. nadzornega odbora SNPJ, brat Frank Zaitz. Kaj si je mislil on o nas, oziroma tistih, ki niso pri-

PROSVETA

sostvovali. Leto nazaj, ko smo praznovali prvi maj v naselbini Cockerillu, je bilo ljudstva, da smo si šteli v ponos, ker se zavedamo v toliki meri tega pomembnega praznika. Ali letos pa bodi potoženo, — kakor bi ne bilo v nas več življenja. V resnici so slabe razmere, kar pa pomenijo v večini za vas. Še ti isti se niso odzvali kljub vsem vabilom, ki so nekoliko bolj finančno. Pogrešali smo tudi več ženstva in spremetv moških, dočim jih je bilo nekaj brez moč, kateri so šli za delom drugam ali jih ni več med živimi. Znano nam ni, da-li so bile naše žene omenjenega dne tako zaposlene, ali res žena ne sme na take prireditve? Mari se kdo boji, da bi se prehitro izobrazil in spoznala krivice ter prestopila na moško stran?

Nekateri domnevajo, da žena ni za drugam kot v kuhinjo in za otroke, kar pa ni tako. Dobro je, če je varčna v teh mizernih časih in razmerah, akodilo ji pa tudi ne bo, ako se zanima še za kaj drugega. Da ni bila udeležba taka, kot smo jo pričakovali, je nekaj tudi pripisati: Brezdeležju; 2. uverjeni smo, da bi bilo nekoliko večje število, ako bi se vršila slavnost popoldne; 3. Nekaj bo pa tudi naša brezbriznost, ker se ne zanimamo dosti za dobro in koristno stvar ter nečemo ustreči tistim, ki nam želijo dobro in nas hočejo dovesti na pravo pot.

Zeleti je, da popravimo v bodoče, kar smo dosedaj zamudili oziroma prezrli. Kot že rečeno, malo po številu, pa vseeno smo se dobro zabavali, ves popoldan. Dan se je pričel nagibati proti večeru in treba se je bilo nekaterim podati proti domu. Noč smo pripustili pa v splošnem mladini, kar je dandanes običaj.

Ob koncu se to, da si je nekdo rojakov sam vzeli življenje dne 1. maja. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Uboštvo, kot razvidno, ga ni prisililo, ker je zapustil še precej premoženja. Nekateri si vzamejo življenje iz obupa v bodočnost, drugi zopet iz drugega vzroka, tak je pač ta pukljast svet, da ne ugaja vsem.

Frances Sinkovec, članica št. 65 SNPJ.

Za večji dnevnik Prosveta.

Elizabeth, N. J. — Dnevnik Prosveta naj bi izhajal na 8 straneh vsako sredo in petek. Vzrok zato sem si vzela, ker so v dnevniku Prosveta večkrat društvena jednotina poročila in dopisi in čitatelji dnevnika so na ta način prikrajšani na člankih in drugih dopisih.

Ravno sedaj smo imeli dve iniciativi in če bo iniciativa društva št. 5 sprejeta, potem se lahko pripeti, da pride še iniciativa na razpravo, in sicer radi plač delegatom društev na konvenciji SNPJ, ker društva SNPJ, katere imajo manj kot 100 članov, se ne bodo dala nikakor prikazniti z novimi idejami za prikrajšanje delegacije na konvencijah SNPJ, ali pa si delati nepotrebne stroške z okrajnimi zborovanji društev SNPJ.

Za dnevnik Prosveta bi morali imeti več agitacije kot pa za tisti Hearstov angleški časopis, kateri je največji nasprotnik Jugoslovanov in Mehikancev in organiziranih delavcev. Hearstovo časopisje najbolj ljubi Musolinija. Odkrito se je v njem izrazil g. Briabane, da sta Slovenija z Dalmacijo po pravici geografično italijanski in da imajo Italijani pravico vpraševati za izpremembo zemljevida.

Jaz bi dal nasvet, da prihodnja konvencija odglaša za večjo Prosveto in vsak član SNPJ bi naj bil naročen na dnevnik Prosveta in ne na liste, kateri hočejo naše Slovence in druge Slovence prodati in zaslužiti tujim narodom.

Andy Sprogar.

S pota.

Pred kratkim je v Waukeganu preminul rojak John Maloverh v starosti 56 let. Doma je bil a Planine na Notranjem. Zapuša štiri otroke in ženo v domovini pri Vrhniki. V Ameriko je prišel pred 23 leti v Waukegan, Ill. Pogreb se je vršil dne 14. maja. Spadal je na KSJK. Več let je boležal na pokodbah, ki jih je zadobil pri delu. Dne 17. maja je umrl v Wau-

kaganu v bolnišnici po 14 dnevni bolezni pljučni rojak Anton Dolenc, doma od Polhovca Gradca pri Ljubljani. Star je bil 48 let in v Waukeganu je bil 25 let, kjer zapuša soprogo in 6 otrok, katerih najmlajši je 6 let. Bil je član društva "Sloga" SNPJ in Samostojnega pod. društva.

Matiija Pogorelec.

Zahvala društvom in posameznikom.

Lafferty, Ohio. — Podpisani se prav iz srca lepo zahvalim vsem društvom in posameznikom, ki so mi toliko darovali v pomoč, da si bom lahko nogo nabavil, ki sem jo že naročil.

Darovala so sledeča društva: St. 232: \$2; St. 106: \$2; St. 168: \$2.50; St. 137: \$5; St. 450: \$2; St. 305: \$2; St. 91: \$2.50; St. 419: \$2; St. 396: \$1; St. 3: \$4.55; St. 322: \$3; St. 21: \$3; St. 225: \$2; St. 433: \$2.50; St. 88: \$4.70; St. 356: \$1; St. 458: \$4.61; St. 485: \$2.75; St. 186: \$1.15; St. 622: \$4.50; St. 82: \$1.50; St. 421: \$2; St. 386: \$2; St. 550: \$1.95; St. 532: \$2.50; St. 30: \$2.15; St. 594: \$1.50; St. 464: \$3.25; St. 454: \$2; St. 516: \$3; St. 632: \$2; St. 461: \$2.50; St. 617: \$4.75; St. 281: \$1; St. 609: \$2.75; St. 527: \$5; St. 495: \$1.50; St. 416: \$12.00; St. 250: \$2; St. 31: \$3; St. 158: \$3; St. 277: \$2; St. 129: \$1; St. 121: \$3; St. 435: \$10; St. 1: \$2; St. 426: \$2; St. 65: \$1; St. 536: \$2.75; St. 618: \$2.50; St. 447: \$5; St. 577: \$3; St. 79: \$2.50; St. 95: \$1; St. 290: \$2; St. 123: \$1; St. 290: \$1; St. 104: \$5; St. 398: \$2.50; St. 14: \$3; St. 68: \$1; St. 330: \$3; St. 13: \$1; St. 497: \$2; St. 74: \$1; St. 52: \$2; St. 554: \$5.25; St. 505: \$2; St. 204: \$2; St. 125: \$5; St. 544: \$1; St. 81: \$2; St. 498: \$2.50; St. 232: \$5; St. 5: \$3; St. 364: \$3; St. 223: \$3; St. 464: \$2.50; St. 245: \$3; St. 8: \$1; St. 208: \$1; St. 472: \$1; St. 411: \$1; St. 422: \$5; St. 134: \$5; St. 633: \$5.75; St. 344: \$4; St. 72: \$1; St. 70: \$7; St. 482: \$10; St. 275: \$3; St. 247: \$2; St. 317: \$2; St. 546: \$2.90; St. 379: \$2; St. 34: \$3.90; St. 315: \$2; St. 138: \$2; St. 105: \$2.50; St. 37: \$8.50; St. 434: \$2; St. 530: \$5.80; St. 478: \$1.50; St. 47: \$4.43; St. 313: \$4; St. 591: \$3.50; St. 583: \$4.80; St. 363: \$8.10; St. 96: \$2; St. 475: \$3; St. 117: \$3; St. 455: \$4; St. 45: \$1.50; St. 528: \$2; St. 589: \$2.25; St. 328: \$2; St. 154: \$1; St. 500: \$2; St. 191: \$3.45; St. 253: \$2.50; St. 215: \$3.50; St. 29: \$2; St. 254: \$5; St. 124: \$2; St. 352: \$2.50; St. 312: \$2; St. 565: \$4.15; St. 518: \$2; St. 344: \$4; St. 286: \$2.43; St. 206: \$1; St. 408: \$3; St. 297: \$4; St. 86: \$5; in št. 75: \$2.50.

Se enkrat: lepa hvala vsem skupaj, društvom in posameznim sobratom in sestrojam, kateri ste pripevali v mojo pomoč. Vaš hvaležni sobrat,

Martin Štribar, Box 131, Lafferty, Ohio.

O delu v Arizoni.

Lowell, Ariz. — V tukajšnjih rudnikih se dela vsaki dan, medtem ko je plača zelo nizka, pa še za to je treba zelo mučno delati. Za osmurno delo plačajo od \$4.40 do \$4.95. Vrh tega pa je še nekakšen bonus, ki je samodel priganjalskega sistema, da se delavci bolj ženejo pri delu. Meni ni za bonus veliko ali nič, kajti za bonus je treba vsaki dan še posebej napeti svoje moči, da se potem vsakih štiri najst dni dobi tisti beraški bonus.

Zdi se mi, da kjer je upeljan bonusni sistem, je vselej v škodo delavcem, pa v veliko korist delogalcem. Ako se človek preveč temu načinu upira, tedaj pa kaj rade slede neprosto voljne počitnice.

Tukaj je treba veliko bolj trdo delati za pičo plačo, kakor pa sem delal v Ohiju. Pripomniti moram tudi, da je velika razlika med unijskim delom in ne-unijskim, kot sta različna tudi in dan. Tukaj na primer več plačamo kot unijske prispevke, pa nimamo nobene unije niti na papirju. — Frank Krol.

Naznanilo.

Luzerne, Pa. — Želim izvedeti za rojaka Karol Turino in njegovo sestro. On se je nahajal pred nekaj časom v Clevelandu, Ohio, njegova sestra pa v St. Paulu, Minn. Ako bosta čitla te vrstice, ali kdo drugi, ki ju pozna in ve njun naslov, naj jima to naznani. Gre radi dedšine njih brata Viktorja Turine, ki je preminul dne 10. maja t. l. Prijavita naj se osebno ali pismeno tajniku društva št. 204 SNPJ na naslov: John Matlicic, 376 Miller St., Luzerne, Pa.

Zgodilo se je.

Voltaire je dejal nekoč Diderotu: Če bi ne bilo boga, bi si ga morali izmisliti. — Saj to je tudi zgodilo, — je odgovoril Diderot.

Treba mnogo tisočev delavcev za pšenice žetev

V sezoni nudi poljedelstvo delo za mnogo tisočev delavcev, ki jim treba dela. Blagostanje posameznih poljedelskih pokrajin in vsled tega prosperiteta vse dežele je odvisna od pravočasne in zadostne zaloge takih delavcev.

Velika potreba po sezonalnih delavcih traja le za primerno kratke dobe. Ali ker nekatere vrste žita dozori v raznih dobeh, je mogoče podaljšati zaposlenost s tem, da se delavec preseli v sosedne države, kjer žetev ravno začneja.

Najti primerno zalogo sezonalnih delavcev in napotiti isto v razne pokrajine ob pravem času in v zadostnem številu je pred vsem naloga federalne uprave. Federalna posredovalnica dela (U. S. Employment Service) ima posebni oddelek za poljedelske delavce (Farm Labor Division), ki je razvil posebno sistematično organizacijo v to svrhu. Naloga tega oddelka je zalagati vsak okraj, ki potrebuje delavcev od drugod, z zadostnim številom žanjcev in dajati delavcem, ki iščejo tako delo, natančne in zanesljive informacije glede časa in kraja, kjer se njihovo delo potrebuje, glede mezd, ki se tam plačujejo, in drugih okoliščin.

Farm Labor Division ima svoj centralni "field office" na 2023 Main Street, Kansas City, Mo. Informacije pa se lahko dobivajo tudi od podružnih uradov, ki se nahajajo v sledečih mestih: Fort Worth, San Antonio in El Paso v Texasu; Denver, Colo.; Sioux City, Iowa; Sioux Falls, S. Dak.; Fargo, N. Dak.; Shreveport La.; Spokane, Wash.; Medford, Ore.; ali pa od vsake federalne posredovalnice ali državne posredovalnice dela, kjerkoli se nahajajo.

Federalni urad za poljedelske delavce izdaja buletine od časa do časa do začetka žetve. Vsa-ko jih more dobiti brezplačno na zahtevo. Vse informacije in navodila so brezplačna.

Žetev v velikem pšeninem pasu.

Žetev pšenice letine vse dežele potrebuje največ pomožnega dela od drugod. Čas žetve se razteza od junija do oktobra in zavzema ozemlje od Texasa do kanadske meje, in zapadno do Pacifika.

Žetje pšenice v Texasu začneja 1. do 5. junija v okraju okoli Fort Worth. V delu Texasu, ki se zove "Panhandle country", žetev začneja okoli 20. junija, kajti lega te pokrajine je mnogo višja. Približno ob času, ko žetev v okraju Fort Worth gre proti koncu, se začneja priprave za žetev v Oklahomi. Ta država navadno nudi delo za tri tedne in delavci, ki tam pomagajo, se preselijo proti severu v južni del Kanasa, kjer se delo začne približno tedaj, ko se je delo v Oklahomi ravno končalo.

Kansas ima največ oziroma največ izmed vseh držav in, ker pšenična polja zavzemajo tam tako ogromne ozemlje, se tam vsako leto potrebuje največ žanjcev od zunaj države. Raba najboljš strojev je sicer znižala potrebno število zunanjih delavcev, vendarle se cenil, da bo ta država letos potrebovala kakih 16,000 žetnih delavcev v tej sezoni.

Ako je vreme ugodno, žetje začneja v južno-osrednjih okrajih 15. do 20. junija. Vreme lahko utegne pospešiti ali zakasniti to dobo za 10 dni do dveh tednov. Poleg centralnega urada Farm Labor Division v Kansas City, Mo., se za časa žetve nahaja začasen urad na Union Station v Kansas City, Mo. Posebni agentje te federalne divizije se nahajajo v najbolj važnih točkah in pomagajo pri nastavljanju delavcev, kjer jih je treba. Okoli 1. julija ima ta država navadno zadosti delavcev.

Pšenični okraji vzhodnega in severo-vzhodnega dela države Colorado bodo letos potrebovali kakih 2000 do 3000 delavcev. Nebraska navadno potrebuje kakih 8000 delavcev od zunaj, South Dakota 10,000, North Dakota, največja država za jaro-

BANKADE

Diplomacija. Olje je utihnilo. Zdaj bi bilo nevarno mešati olje. Republikanski elefant pravi: Ako boste vi molčali, bomo še mi. Demokratski magarac pa pravi: Mi bomo že molčali, če boste vi. Prihodnji krik o olju pride po volitvah. ...

Revolucionarna vest.

Mrs. Soandso, častna predsednica Hčer ameriške revolucije, se je poklonila angleškemu kralju, ki je sin britanske revolucije.

Vreme je bilo lepo, samo malo hladno je bilo. Zunaj za dvorom so lajali psi. Živelci psi!

Gladijatorska kampanja.

Iz Milwaukeeja: Gladijator Jim je stopil v milwaukee areno in vrgel nekaj črnih "potic" na milwaukee čredo in njenega pastirja. Nekoč je bilo Schlitzovo pivu, ki je proslavilo Milwaukee — danes pa obeta, da bo brinjevec. — Kapa.

(Vprašajte katoliškega rojaka Dečmana, on ve! — Op. ur.)

Kratka povest.

Rojak Luka: Koliko si dobil od tistega človeka, ki te je povozil z avtomobilom in ti polnil nekaj udov?

Rojak Gregor: Dvatisoč dolarjev.

Rojak Luka: Čestitam! Upam, da to vsoto dobro investiraš.

Rojak Gregor: Hvala. Sem že investiral. Kupil sem avtomobil.

Laž je pribita.

Kdor misli, da g. T. piše v neunijemskem A. S. za boglona ali plačilo po smrti, se zelo moti. Seveda se mora tudi zlagati, če laž služi namenu. Tako se je zlagal v št. 94 A. S., ko piše, da sem jaz v Molekovih hlačah. He, he! — Mici Kovčeva, T. H. Ind.

Ni vse res.

Pravijo: kar je voda v slučaju požara, to je prijatelj v slučaju nesreče. Pa ni res. Vode dostikrat zmanjka, ravno tako prijatelj. — Atila.

Temne novice.

Jeričev Janez je odromal na boško pot. Naj ga spremljata sreča in sveča!

V Clevelandu so mnenja, da bi bilo dobro potlačiti gladijatorja v tisti trunk in ga odpeljati na Smarno goro. ...

Na Evelethu ne verjamejo, da je tudi dekan Sava Prešernov nečak.

Miss Kornelija se je izrazila zadnjo soboto, da ima predso-ko proti rdečim črešnjam, odkar ima predsoke proti socialistom. ...

ali spomladansko pšenico, 20,000 mož ali več.

Delavci, ki so dokon

Vesti iz Jugoslavije

GOLOUHOVA "KRIZA" V LJUBLJANSKEM DRAMSKEM GLEDALIŠČU.

(Izvirno.)

Ljubljana, na Praznik Dela. Na predvečer Praznika Dela je gostoval "Delavski oder Svobode" v ljubljanskem dramskem gledališču s kolektivno dramo s. Rudolfa Golouha: "Križa". Obilje se je ta drama zdela seveda "nevarna", zato jo je tudi politična direkcija na dan 24. aprila, to je baš na obletnico žrtve klerikalnega režima — na Zaloški cesti v Ljubljani — prepovedala. Z uspešno intervencijo s. A. Kristana, je delavstvo v Ljubljani doseglo, da se je Križa uprizarila in da se je tudi prvi nastop Delavskega odra omogočil. "Križa" seveda ni bila uprizarjena v izvirnem besedilu, nego je bila na nekaterih "nevarnih" mestih od oblasti — o krnjena.

Za nas vse je bil nastop Delavskega odra Svobode v Ljubljani kulturna senzacija, kakršnih ni smo vajeni in kakršne se nismo nikdar doživeli. Tako posrečene uprizoritve "Križe" pač nismo pričakovali, dasiravno smo v naprej vedeli, da pod spretno režijo s. Bratka Krefta prvi nastop Delavskega odra ne bo baš ponesrečen.

Va ogromna masa štativov, dasi prvič (!) na odru, je resnično izražala vse ono, kar je čutila in kar je "Križa" manifestirala. In to je bilo veliko. Ugajale so nam dosledno skoraj vse faze, čeprav je bilo to in tam videti, da vse le ni dovolj izpolnjevano in izoblikovano do — igralke, umetniško - teatarske popolnosti. Podčrtati pa moramo: S "Križo" je Delavski oder prvič nastopil. To je bil šele prvi pokuš.

Vseh 6 slik se je lepo vrstilo, nad vse pa nam je ugajala sila, ki prikazuje pokolj med delavci in fašisti. Ta slika je bila popolnoma dovršena in posrečena. Vse delavske publiku, ki je napeto pozornost sledila razvoju dogodkov na odru, je bila presenečena nad tako resnobnimi in izbornimi predvajanimi kravatnimi dogodki na odru.

Skratka, reči moram: Delavski oder delavke na odru so dali, kar so mogli in kar so v svoji notranjosti čutili. Videlo se je, da je vse bilo le impozanten izraz volje in miselnosti igrajočega delavskega odra.

Imed nastopajočih igralcev in igralke se mi je zdel najbolj dovršen s. Stanko Bitežnik v vlogi livarniškega direktorja. To vlogo je izborni pogodil. Ugajali sta tudi delavki, katerih vloge sta imeli s. Jurmanova in Lenasijeva. S. Klinečeva pa je težki vlogi ni bila povsem ugovor. V formi pa ni bil prav poseben tudi urednik Ivan ter so. Stariard v vlogi Verlova. Njuni vloge bi pač morali biti živejši, govor in nastop bolj agitatovski.

Da reasimiram: Nastop Delavskega odra pod režijo s. Bratka Krefta je pokazal s. tem svojim prvim nastopom, kaj zmora pridnost delavskih igralcev in igralke. Pokazal je, da imajo naši delavski igralci in igralke sicer še neugajen, to je čvrst oderski talent, ki se mu s pridnostjo izoblikovati in dati našim proletarskim javnostim in v boljše užitek tudi iz umetniškega vidika!

H koncu naj izpregovorim še o Golouhovi "Križi". "Križa" sama ni umetniško dovršeno delo. Sodr. R. Golouh je sicer v njej nanizal sem pa tja res nekaj, kar daje "Križi" tudi umetniški videz, ali reči moram, da se mi njegova "Križa" ne vidi v vsem posrečeno. To, mislim, je marsikdo lahko občutil. Pomanjkljivost "Križe" pa se mi vidi tudi v tem, ker ne pokaže niti prave, niti pozitivne rešitve iz — križe. Če so že potrebne alegorije, naj bi vsakakor mogla biti vsaj tendenčnost "Križe" tudi drugačna. Mislim, da je to delo občutila posebno nedejavnostna javnost, ki po mojem mnenju od Golouhove "Križe" profitirala drugače, razen, da

je videla, da Delavski oder Svobode ni več brezpomembna stvar, nego, da je to kader naših dobrih in bodočih discipliniranih delavskih igralcev in igralke. — Končno je treba omeniti, da je zveza delavskih kulturnih in telovadnih društev Svoboda poklonila avtorju "Križe", s. Golouhu, s. Kreftu, režiserju "Križe" in celokupnemu Delavskemu odru — krasne šopke rdečih rož. — F. A.

KRIZA ČEVJARSKJE OBRTI V SLOVENIJI.

(Izvirno.)

Maribor, 3. maja.

V Sloveniji se že dalje čase opazja in čuti kriza tudi v čevljarški obrti. Vzrokov je seveda več, ali dasiravno se je, in tu je treba priznati, naredilo več važnih in pomembnih ukrepov, se ta kriza ni omilila, nego se je še poostila.

Po vsej Sloveniji pa se sedaj vrše sestanki čevljarjev in čevljarških zadrug, na katerih se posebno razmotirajo nastopajoči simptoni poostrene krize v čevljarški obrti. V Sloveniji se strga sicer dosti čevljev in raznih drugih obutev in tudi čevljarjev ni bilo skoro nikoli preveč v Sloveniji. Ali to, kar je sedaj, ima svoj največji in glavni vzrok — v uvozu čevljarških proizvodov v Slovenijo iz inozemstva.

Domače tovarne, niti domači mali podjetniki s čevljarstvo robo, da, niti mali mojstri, ne zmoroje vseh velikih režijskih stroškov. Radi tega, kar je povsem logično, propadejo in inozemska konkurenca jih prisili do konkurzov. Vedeti je namreč treba, da uvoz čevljarških izdelkov v Slovenijo ni majhen, in da slovenski mali čevljarški obrtniki morajo slejko prej popolnoma propasti vsled velike inozemske konkurence.

Največ blaga se uvaža iz Čehoslovaške. Olajšano je inozemski industriji v toliko, ker ne daje prevelikih carinskih dajatev. Uvozna carina ni draga in zato se more inozemska čevljarška industrija v Sloveniji uspešno obnesti.

Križa čevljarške obrti ni samo prehodni pojav, nego, kar je treba na žalost ugotoviti, je to trajna kriza in momenti, ki so jo povzročili, ne bodo prav lahko odstranjeni. Je pač štetin inozemski kapital, ki ima prednost pred našim domačim. Akcija čevljarškega zadrugarstva gre sedaj v Sloveniji za to, da se na inozemsko blago naloži večja uvozna carina, kajti drugače morajo slovenska domača čevljarška obrt popolnoma skrahlirati. To pa pi bil velik udarec za naše mlado narodno gospodarstvo. — S.

Smrtna nesreča pri montiranju elektrike v Celju. Dne 1. maja sta montirala električno svetiljko pri cestni razsvetljavi pri Skalni kleti monter mestne elektrarne Franc Virant ml. in vajenec Ludovik Jegrišnik. Monter je splezal na drog, vajenec pa je medtem držal žico, ki nosi svetiljko v rokah. Z droga mu je Virant zapovedal, naj ne drži žice vroki, pač pa naj jo pritrdi na poleg stoječi voziček. A bilo je že prepozno. Na nepojasnen način je prišla žica v stik z vodo in 220 voltov močan tok je pretresel nesrečnega Jegrišnika, ki se je takoj zgrudil. V kratkem je bil na mestu avto, ki je prepeljal vajenca v bolnico. Z vsemi sredstvi so ga poskušali ohraniti pri življenju, a zaman. Jegrišnik je v kratkem času izdihnil. Navadno tok 220 voltov ni smrtonosen, a Jegrišnik je bil slabega srca in je stal na mokrih tleh. Pokojni Jegrišnik je sin starega zlatarskega pomočnika Jegrišnika, ki je že brezposeln, odkar je ustavila družba Zlatarka svoj obrat. Tudi sin se je prvotno učil pri Zlatarki. Bil je očetu edina opora.

AN šolšč znati pravilno pisati in štati slovensko? Narodni in slovensko-anglijski slovar, ki ga je izdal in in na prodaj Kallisto matina R. N. F. J.

RAZNE VESTI

SVETOVNA RAZSTAVA V CHICAGU.

Palča častnega sodišča bo postavljena na otoku.

Chicago, Ill. — Velika palača častnega sodišča bo zgrajena na otoku, ki ga šele ustvarijo v Michiganem jezeru. Ta palača bo dvakrat tako široka in za polovico daljša, kot je bila na prvi svetovni razstavi v Chicagu. To je bilo sklenjeno v minoletnednu.

Palača častnega sodišča se bo raztezala od šestnajste pa do tri in dvajsete ceste. Zgrajena bosta dva monumentalna mostova, s katerih bodo obiskovalci lahko gledali na lagune. Ta dva monumentalna mostova bosta zgrajena poleg drugih mostov, toda podobna bodeta Rialtu v Benetkah, samo da bodeta večja. Zgrajena bodeta od Sedemnajsti in Dva in dvajseti cesti.

Palčo bo krasil velik stolp z mnogimi okraski. Koncem palače bo pristan za letala in bo delil razstavo od palače. Ob vhodu v zračni pristan bodo velika vrata, ki jih bo kontrolirala električna sila, da bo lahko preprečiti velik tok ljudstva v zračni pristan, da bodo letalci lahko prihajali in da ne bodo v nevarnosti, da se jim kaj zlega pripeti vsled prevelikega navdušenja od strani ljudstva. Prostor, na katerem se bodo letalci spuščali na tla, bo meril tri tisoč čevljev v premeru.

JE BIL PRISILJEN OBNOVITI POGODBO.

To izjavo je podal javnosti tajnik notranjih zadev glede petrolejske pogodbe.

Washington, D. C. — "Obnovil sem pogodbo s Sinclair Crude Oil kompanijo glede petrolejskega polja pri Salt Creeku, ker so me odvetniki v departmentu obvestili, da ni druge izbire." To izjavo je podal javnosti J. Work, tajnik notranjih zadev.

Pogodba je bila podpisana 20. febr. t. l. in ni bila oddana justičnemu departmentu, da ta izreče svoje mnenje glede legalnih obilicij vlade v pogodbi.

Worku so bili že pred sklenitvijo pogodbe poslani protesti, ko je bila stvar glede obnovitve pogodbe v teku, toda niso bili upoštevani. Pritožbe so bile potem poslane predsedniku Coolidgu, ki je naročil justičnemu departmentu, da uvede preiskavo. Justični department dela sedaj na načrtu, da se razveljavi originalno pogodbo na temelju sleparije.

Tajnik notranjih zadev je izjavil, da se je posvetoval z odvetniki v svojem departmentu, ki so mu svetovali, da naj podpis pogodbo, in on je to storil po njihovem nasvetu, ker ni videl pred seboj nobenega drugega izhoda.

Vatikan odrekal razporoko španskemu kralju.

Rim, 19. maja. — Oblastniki rimsko-katoliške cerkve izjavljajo, da bo prošnja španskega kralja Alfonza za ločitev od njegove žene Viktorije Evgenije zavrnjena. Vatikan je mnenja, da je poroka monarha tako "svečan obred" in znan vsaj javnosti, da po cerkvenem pravu ni razloga za razveljavljenje iste. Španski kralj se bi rad iznebil žene, ker trpi na hemofiliji (krvavljenju) in to napako so podedovali vsi njegovi otroci, tako da nima zdravega sina, kateremu bi zapustil prestol.

Požar v gledališču.

Pottsville, Pa. — V gledališču Capitol je nastal v petek večer ogenj, ki je napravil škodo za več tisoč dolarjev. Ko je nastal ogenj, je bilo v gledališču nad 800 oseb, ki so se pa vse rešile. Poškodovanih je bilo pri gašenju ognja 9 gasilcev, katere so morali odpeljati v bolnico.

Bivši šolski odbornik aretiran.

Chicago. — Max Loeb, bivši šolski odbornik in član neke zemljiške tvrdke, je bil v petek aretiran radi sleparije. Slepari je ga je obtožil John J. Johnson, ki trdi, da ga je Loeb ogoljufal pri neki kupčiji za \$39.000.

NOVO ZDRAVILO PROTI RAKU.

Elektrika in solucija svinca se rabi v zdravljenju.

Chicago. — Nekdaj "neozdravljivi" slučaji raka bodo kmalu ozdravljivi z vbrizganjem razstopljenega svinca v zvezi z zdravljenjem z elektriko.

Dr. R. T. Pettit z Ottave, Kanada, ki se je pred kratkim povrnil s štirimesečnega potovanja po evropskih klinikah, je naznačil novo zdravilo.

"Svinec" je dejal zdravnik, "je že dolgo poznano, da ima privlačno silo za stanice raka. Pred nami je le še problem, kako najti pravo solucijo svinca, ki bi njegovo privlačnost za stanice raka povečala in obenem zmanjšala privlačnost za normalne stanice."

Največji napredek v novem zdravljenju je bil storjen v liverpoolski univerzi, kjer so se ozdravili slučajji raka, katere so zdravniki smatrali za neozdravljive. Švedska vlada je tako zainteresirana v novo zdravljenje, da plačuje stroške vožnje na železnici za bolnike, ki sami ne morejo plačati teh stroškov, da pridejo v bolnišnico. — Pettit je urgiral zdravnike, da se prične zanimati za novo zdravljenje proti raku.

WILLIAM D. HAYWOOD U MRL V MOSKVI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Takrat je završelo po vsej Ameriki. Vse delavske organizacije so protestirale in zahtevale svobodo treh delavskih voditeljev, kajti njihova nedolžnost je bila tako očitna, da so strmeli tudi mnogi nevtralni elementi med obtožence. Čez leto dni je bila trojica v zaporu. Medtem je bil Haywood nominiran od socialistične stranke kandidatom za guvernerja v Coloradu in dobil je daal je sedel v ječi — čez 20.000 glasov. Končno se je vrnil v Idaho zgodovinski proces. Clarence Darrow je zagovarjal Haywooda in ostala dva, v imenu države pa je tožil sedanjí senator Borah. Darrow je raztrgal na koščke "izpoved" zloglasnega Harry Orcharda, ki je trdil, da so obtoženci njega najeli za umor — in Haywood, Moyer in Pettibone so bili oproščeni.

Potem je Haywood potoval po Ameriki in delavci so ga kar na ramah nosili. Bil je tudi aktiven v socialistični stranki. Kmalu pa je spremenil stališče. Socialisti so mu bili premalo radikalni. Sprli se je tudi z odborniki Western Federation of Miners in postal aktiven v organizaciji I. W. W. in v nekaj letih je postal glavni vodja. Nastanil se je stalno v Chicagu, kjer je bil glavni stan I. W. W. Ob izbruhu svetovne vojne je bil Haywood tajnik I. W. W. Tedaj se je zapletel v celo vrsto konfliktov z zveznimi sodišči; tožili so ga, da ovira rekrutiranje vojakov, da je v zvezi z Nemci in drugih takih absurdnosti. Haywood je res nasprotoval vojni in to je dalo oblastem priložnost, da so udarili po njem, kakor po vseh drugih radikalcih. Vlačili so ga po zaporih in končno je bil leta 1920 obsojen na 20 let ječe in \$10.000 denarne kazni s četvorico drugih vred. Vložil je apel na najvišje sodišče in bil je izpuščen proti varščini \$30.000.

V aprilu je pobegnil v Rusijo in organizacija I. W. W. je morala zanj plačati poročstvo. V Rusiji je nekaj časa načeloval ameriški koloniji v Kuzbasu, dokler ga ni bolezen oropala vseh aktivnosti.

Haywood je bil vihrah in trimoglav, zato ni imel sreče s svojimi akcijami. Kljub temu je imel zasluge za delavski razred, katere mu je treba priznati. Naj v miru počiva njegov pepel in naj mu delavstvo Amerike ohrani zaslužni spomin!

Dva Američana ubita v Nikaragvi.

Managua, 19. maja. — Dne 13. maja sta bila dva spopada med ameriški pomorščaki in Sandinovi vataši v Novi Segoviji in eden pomorščak je bil ubit, drugi pa ranjen. Medtem je umrl za rano ameriški častnik R. S. Hunter, ki je bil ranjen v nekem prejšnjem spopadu.

Bolezni stanoje Ameriko 15 milijard letno

Silna ekonomska izguba in porata valed slabih zdravstvenih metod.

New York. — Združene države izgube vsako leto petnajst milijard dolarjev valed bolezní, telesnih poškodb in smrtnih slučajev. Tako je poročal te dni Charles H. Merty, kemik, na zborovanju Narodne industrijske konference.

Letne izgube vsled bolezní in izgubljeni mezdi, znižani produktivni in potrebni zdravniški oskrbi znašajo dve milijardi in 500 milijonov dolarjev. Izdatki za bolnišnice, operacije, pogrebe in izgubljena vrednost življenja znaša preko deset milijard dolarjev letno.

Mestni uradniki obtoženi kršenja prohibicijske postave.

South Jacksonville, Fla. — Zupan Taylor J. Harris, policijski načelnik E. Steinhauer, Paul C. Marion, predsednik mestnega sveta, okrajni komisar in več drugih mestnih uradnikov je obtoženih po zvezni veleporoti radi kršenja 18. amendamenta. Tako se glasi izjava Francis L. Poonika, pomočnega zveznega pravdnika.

Zupan, policijski načelnik in druge prominentne osebe so morale položiti poročstvo od \$1.500 do \$2.500.

Boston, Mass. Petnajst mestnih policajev je pod obtožbo, da so prejemali podkupnino od butlegarjev in da so bili v direktni zvezi z butlegarskim sindikatom, ki operira v mestu.

Letalske nesreče v Chicagu.

Chicago. — V dveh dneh sta dva aeroplana padla iz zraka v čikaški okolici in dva pasajirja sta mrtva. Oba aeroplana sta bila stara, predelana in prebarvana in pilota nista imela licenc. V četrtek zvečer je letalo padlo v Maywoodu in George Hachowitch, ki se je učil letati, se je ubil. V petek zvečer je padlo letalo v bližini Clarendon Hillsa in pasajir John A. Dawson je mrtev, pilot William Henderson, ki je bil lastnik letala, je pa težko ranjen. V obeh slučajih sta se motorja ustavila v zraku in aeroplana sta šla navzdol v takozvanem "repnem vrtincu."

Policaja napadalec.

Chicago. — Napadalec, ki sta v petek obstrelila Fred. Sallyja v Lincoln parku, sta bila identificirana kot James Barrett in Edward Conlon, policaja, ki opravljata svojo službo v omejenem parku. Ko sta napadla Sallyja, sta bila v civilni obleki. Oba sta bila aretirana.

Dva ubita v izgredu v Nemčiji.

Berlin, 19. maja. — V krvavih volilnih izgreduh v Hamburgu med monarhisti in komunisti sta bila večeraj dva moža ubita.

Za kratek čas

Junaški poveljnik.

Po izgubljeni bitki pri Creveldu leta 1758. je vojvoda de Clermont tako navdušeno bežal, da se je ustavil šele v Nyjnu. — Hitel je naravnost k poveljniku posadke in vprašal: Ali je že mnogo beguncev v mestu? — Ne, gospod, vi ste prvi.

Osveta.

Ameriški glasnik za brezlični brzojav prinaša tole zgodbičo:

Sodnik (obtožencu): "Zdi se mi, da sem vas že neke videl." Obtoženc: "Da, prečastni! Doletelo me je veselje, da sem učil vašega sina, kako se strojnijo aparati za brezlično telefonijo."

Hudomušni šef.

Pisarniško osebo je nas poslalo kot deputacijo s prošnjo, da bi nam skrajšali popoldnansko službo vsaj za pol ure, kakor je v drugih uradih.

— No, torej vidite! Končno ste prišli do spoznanja, da predolgo popoldnansko spanje škoduje zdravju.

Kruh in ljubezen

Gospod Jean Cammetti ml., solastnik velike opekarne, je sedel na verandi vile in mirno prebavljal obilno nedeljsko kosilo. Njegove velike črne oči so škodoželjno gledale proti Grmadi, čije vrh je zakrival temen, težek oblak.

Poklical je nelepo kuharico lepega imena:

— Flora!

— Želijo, gospod?

— No, ali nisem rekel, da se bodo kesali?

Pokazal je leno proti gori in se smejal.

— Gospod imajo vedno prav. Tudi jaz sem svetovala milostivi, naj ostanejo rajši doma, ker bo gotovo dež.

— Da bi se vsaj pošteno namočili!

Spodaj pri vhodu je pozvonilo. — Recite, da gospoda ni doma.

— Bom, gospod!

— Gospod, — se je vrnila kuharica, neko dekle želi govoriti s vami. Pravi, da mora na vsak način. . .

— Na vsak način? Kako se to alia! Najbrž je kaka delavka. Recite, da gospoda očeta ni doma. Sicer pa je danes nedelja. Naj se zgasi jutri pri delu!

— Rekla sem, da se je gospoda odpeljala, toda dekle zatrjuje, da je mladi gospod gotovo doma, ker ga ni videla med gospodo, ko so se peljali mimo. In tudi pravi, da ima nujno stvar.

— Nujno, nujno? Kaj se to pravi: nujno? Recite, da nisem doma, pa konec!

Ko je kuharica odšla s naročilom, je stopil g. Jean Cammetti ml. k verandini ograji in čakal, da vidi skozi drevje, kdo je.

Spoznal je dekle po glasu. — Ta pa ta! — je razširil oči, si zapel srajco in poklical:

— Flora, peljite jo v salonček!

— O Marjeta, Marjetica, — jo je pozdravil s prisiljenim naglasom, ko je nerodno stopila v sobo. Stopil je k njej in jo nerodno prijel za roko.

— Torej si se premislila? To je dobro, to je pametno.

— Gospod, oprostite, prišla sem. . .

— To je dobro, to je pametno, — je ponavljal in jo vodil za roko na divan.

— Ne bom vas motila, gospod. Vi ste dobri.

— No, kar lepo povej, kaj imaš na sreč.

Primaknil se je tesno k njej in ona se ni mogla odmakniti.

— Prišla sem zaradi Filipa. . .

— Kaaaj? Ne razumem dobro.

— Za Filipa sem prišla prosit.

— Tako? Torej ne misliš priti k nam? — jo je resno pogledal in se odmaknil.

— Gospod, poslušajte! Filip je dober. Poznam ga, pošten fant je. Zato, samo za to se je razjezil.

— In kaj bi rada?

— Sprejmite ga zopet v službo.

Gospod Jean je vstal.

— Nemogoče! Zanj ni dela!

— Gospod, saj vendar iščete novih delavcev.

— Tisto že, toda. . . Nemogoče!

— Odpustite mu, saj ni mislil slabo.

Zunaj je zagrmelo. Pričele so padati težke kaplje.

Gospod Jean je stopil k oknu in kakor bi se domislil nečesa, je prekorajl sobo in prijazno vprašal:

— In če ga vzamem?

— O, gospod, večno vam bom hvaležna!

— Kaj hvaležnost! Ali prideš potem k nam?

— Kaj boste z menoj, ko pa ne znam nobenega takega dela, ki so v vaši hiši.

Prisedel je zopet k njej in ji sladkal:

— Pričula se boš vsemu. Pa hitro. Tako pametno dekle. Kaj bi zapravljala mladost v tovarni!

— Gospod, vi ste dobri!

— Zate vedno, Marjetica.

— In za Filipa?

— Če bo pridlen. . .

Zunaj je padal gost dež. Soba se je stemnila.

Ponudil ji je likerja.

— Gospod, ne pijem.

— Ne bo ti škodoval. Se lepša boš. Le vzemi! Kar izpij. Se enoga!

— Gospod, nisem navajena. Vzel je sam čašico, se sklonil k njej in jo prisilil, da je izpija.

— No, vidiš, da je dober. In nedežlen! Kakor voda, samo sladkeje.

Napravil je prostor na divanu.

— Filip naj pride kar jutri na delo.

— Vedela sem, da ste dobri.

Njegove roke so postajale nemirne. Ni se mu hotela zameriti. Mislija je na Filipa. Kako težko jo pričakuje! In ona mu bo povedala, da je zopet sprejet! In potem. . . potem pride dan izpolnitve. . .

V omotičnem veselju se je udala sladkim mislim.

— Marjetica, Marjetica! — je šepetal gospod Jean in življal njeno svečo lepoto. . .

Dežne kaplje so se enakomerno odbijale od stekla na okno. Kakor monotona melodija — ki jo je nenadoma prekinil rezek žvižg.

Dekle je skočilo naravnost k oknu.

— Hvala, gospod, — je jecjala v zmedenosti in iskala vrata.

— Nič hvala! Sedaj ostanet tu.

Zunaj je zažvižgalo.

— Ne gospod, iti moram.

— Marjeta! Ne pozabi!

— Pustite me!

— Tako torej? Ti greš?

— Moram!

— In Filip?

— Jutri prideva oba.

Iz predsobe se je čulo glasno prerekanje.

Mark Twain:
O vremenu Novo Anglije

Prav spoštljivo verujem, da je stvarnik vse ustvaril, kar je v Novi Angliji, samo vremena ni. Ne vem sicer, kdo ga je naredil, mislim pa, da je bil kakšen prav mladi vajenec iz vremenske delavnice. Vreme Nove Anglije je čudovito spremenljivo, kar tuji občudujejo, pa tudi — občalujejo. Tu je vreme zmeraj delavno, zmeraj s čem zaposleno, zmeraj proizvajajo nove vzorce in jih preizkuša na ljudeh, če so kaj vredni ali ne. A spomladi je vreme še vse bolj delavno kot v drugih letnih časih. Spomladi sem v 24 urah našel 136 različnih vrst vremena. Jaz sem bil tisti, ki sem pomagal do sreče onemu človeku, da je mogel razstaviti tisto čudovito zbirko vremen, ki so jo tuji tako občudovali! Pa je hotel prepotovati vse svet, da bi zbral vzorce raznih podnebij. A jaz sem mu rekel: "Nikar! Pridite kakega spomladanskega dne v Novo Anglijo!" Potem sem mu povedal, kaj mi je ukreniti glede sloga, razsvetli in kolikšne. — Resnično, prišel je in spravi v štirih dneh svojo zbirko skupaj. Glede razsvetle je rekel, da je spoznal na stotine raznih vremenskih oblik, o katerih ni bil doslej še nič slišal. A glede kolikšne — oh! — ko je vse neporabno odstranil in izbral, ni imel je zadosti vremen, ampak jih je imel še preveč: imel je vremena za v najem, vremena na prodaj, vremena za spravit in za naloziti in vremena za v dar revšem. Ljudje Nove Anglije so potrpežljivi in miroljubni, a neka točka je, kjer jih to mine: Vsako leto pobijejo kup pesnikov, ki opevajo "rajsko" po-

H. H. Ewers:
Hong-Dokova osveta

Za "Prosveto" poslovenil — A. Sabec.

Zdelo se je popolnoma nemogoče, da bi moj takega neomajnega filozofskega miru mogel samo za trenutek izgubiti glavo ter delati po hipnem impulzu svoje čustvenosti. Pozneje preiskava pa je dognala, da je bilo vse natančno vnaprej zasnovano, da je izdelal svoje načrte do zadnjih podrobnosti. Kljub temu, da je Hong-Dok izvedel že po nekaj dneh od svojega služabnika o nezvestosti svoje žene Ot-Cen, ni niti z najmanjšo gesto izdal, da mu je znana ta skrivnost. Kadet je zahajal prav tako v njegovo hišo kakor poprej in vse je teklo v najlepšem tiru naprej.

Pojavi se torej interesantno vprašanje: kako to, da je smatral to kadetovo dejanje za tako smrtno žalitev, dočim mu je isto dejanje, ki ga je zagrešil moj indijski boy, izvabilo na ustne jedva pomolovale smehljaje? Morda se motim, toda menim, da sem po dolgem iskanju in razglabljanju prišel do pravega zaključka. Hong-Dok je bil kralj. Mi se smejimo, ko beremo na naših novih črke: D. G., Dei Gratia, in večina evropskih vladarjev se prav tako pristržno smeji nad to frazo: po božji milosti. Toda predstavljajte si vladarja, ki veruje v to, ne, ki je trdno kakor skala prepričan, da je on res izvoljen! Hong-Dok seveda ni veroval v Boga, verjel pa je naumom velikega filozofa; o tem, da je njegova rodbina izvoljena, da je liki stolp visoko nad vsemi drugimi rodbinami dežele, je bil prepričan trdno kakor skala. Sto in stoletja so bili njegovi predniki vladarji, absolutni vladarji in despotje. Knez ali vladar pri nas, ki je vsaj povprečno pameten, prav dobro ve, da je v njegovi deteli stotine in stotine ljudi, ki so mnogo razumejše, mnogo omikanejši kakor je on. Hong-Dok in vsi njegovi predniki pa so prav tako dobro vedeli baš obratno: veličansko brezno zija med njimi in med ljudstvom! Samo oni so bili vladarji, vsi ostali pa sužnji. Samo oni so imeli omiko in razum, vsi drugi so bili živali. Mi mi reki: Hong-Dokovi predniki so bili bokovi med ljudmi. Oni pa so drugače čutili: čutili so se edine ljudi med umazanimi živalmi. Ali vidite sedaj razliko? Če nas čene oblaja, komaj okrenemo glavo! —

Nato so prihrumele s severa barbarske horde, ki so porušile mesto in opustošile deželo. Samo hiše vladarja se niso doteknile in mu niso skrivile lasu. Hong-Dokovi predniki so prav tako zaničevali severne barbare, kakor so zaničevali svoje lastno ljudstvo. Vsi ljudje so jim bili živali, samo oni sami so bili ljudje, ker so poznali modrost filozofa.

Tedaj pa so prišli z daljnih nabrežij čudni beli ljudje. In Hong-Dokov oče je z veseljem presenečenjem spoznal, da so to res ljudje. Sicer je čutil razliko med seboj in njimi, toda ta razlika je bila malenkostna v primeri z ono, ki je vladala med njim in med njegovim lastnim ljudstvom. In čutil je takoj, da spada k njim, ne pa k drugim. Zdal bo tudi razumljiva njegova vedno pripravljena pomoč in uslužnost. In ko so ga ti beli ljudje imenovali še civilnim prefektom province in mesta, ni videlo domače prebivalstvo v njem sploh niko-

gar drugega, kakor svojega pravega, pradednega kneza in vladarja; Francozje so bili samo njegovo orodje, tuji vojniki, ki so prišli na njegov poziv, da so pregnali iz dežele severne barbarske horde.

In v takem ozračju je zrastle Hong-Dok, knezov sin. Kakor njegov oče, tako je videl tudi on v Evropejcih ljudi, ne pa neumnih živali. Toda on je imel še več prilike kakor njegov oče, spoznavati te ljudi in razliko, ki vlada med njimi in njem. V neprestanih stikih z legijo je postal njegov pogled prav tako sličen kakor moj, da je mogel spoznati v navadnem prostaku gospoda, in v oficirju hlapca, kljub zlatim našivom, ki jih je nosil. On je pač uvidel, da stoji ti tuji beli vojniki neznansko visoko nad njegovim ljudstvom, ne pa nad njim. Njegov oče je smatral vsakega belca sebi enakega, ne pa tako njegov sin, Hong-Dok. Čim bolj jih je spoznaval, tembolj je videl, da so le redki oni, ki so vsaj izdaleka njemu enaki. Oni so bili res izvrstni vojniki in vojniki, toda, — ali je to slava? Hong-Dok je zaničeval in mrzil vojno. Vsi ti vojniki so znali pisati — svoja znamenja seveda — toda med njimi se je jedva našel kdo, ki je vedel, kaj je filozofija. Hong-Dok sicer ni pričakoval in zahteval, da bi bili poznali velikega filozofa, toda nekoliko modrosti pa je vseeno pričakoval od njih. Pa nič. Belci so vedeli manj o filozofiji življenja kakor zadnji opijaki kadilec njegove zemlje! In radi česar jih je posebno pomislil, je bilo to: njihovo stališče napram veri. Za njihovo vero kot tako se ni brigal: krščanski kult je bil v njegovih očeh prav tako mnogo ali prav tako malo vreden kakor vsi ostali, ki jih je poznal. Videl je, da ni pri legionarjih niti trohice sledu kake pobožnosti, kljub temu pa se je tuhtam, ob času velike sile in nevarnosti, izvil iz njihovih prsi vzdihljaj in prošnja k Bogu. In to je bilo tisto, čemer se je čudil Hong-Dok. Izprevidel je, da ti ljudje res naivno verujejo, da jim more ob času nevarnosti pomagati kaka nemočna neznana sila. V ostalih stvareh so mu bili belci morda enaki, v glavnem pa: v velikem spoznanju življenja, so stali globoko, globoko pod njim. Ko je prišlo to spoznanje, je pričelo v njem zoreti sovraštvo do teh ljudi, ki je stopnjevalo dozorevalo, čimbolj so postajali belci resnični gospodarji njegove dežele. On je kmalu prišel do bridkega in grenkega spoznanja, da se je njegov oče motil in da je vloga stare kamenite hiše ob reki za vselej doigrana. Po tem spoznanju je bil Hong-Dok in nadalje prijazen in uljuden napram tujcem, toda redki so bili oni, ki jim je naklonil svoje resnično prijateljstvo. Med temi pa sva bila jaz in kadet.

Tak vam je bil Hong-Dok. Niti malo ga ni dirnilo, ko so se njegove žene spečale s kitajskim tolmačem ali z mojim indijskim boyjem. Če bi imele te ljubzenske ekstravaganče kake posledice, tedaj bi dal Hong-Dok otroke enostavno utopiti, ne morda iz sovraštva in mučevanja, temveč kar tako, kakor utopimo mlade pse, katerih nočemo rediti. In če bi ga bil kadet, ko je našel dopajenje nad Ot-Cen, prosil zanj, sem prepričan, da bi mu jo bil Hong-Dok na mestu podaril.

(Dalje prihajajo.)

ga trešči, potem ga tako do dna in popolnoma podere, da tako malo preostane od človeka — no ja — ti misliš, Bog ve, kaj je ostalo — pa je le — državni poslanec. . .

Pa grom! Če se začne samo oglašati, pripravljati svoje instrumente za predstavo, pa rečejo tuji: "Joj, kako strašno je grmenje pri vas!" A potem šele, ko začne zares grmeti, je pravi koncert v razvoju! Da bi videl, kako tečejo tuji v kleti in vti-kajo glave v zaboj za smeti! Pa o veličini vremena Nove Anglije, menim o trajanju tega vremena! Če vzamem za primer obseg te pokrajine, moram reči, da je obseg vremena skrajno nesorazmeren z obsegom dežele. Da je le kolikšak vremena skupaj, pa sili na vseh koncih in krajih na stotine milj v sosedne države. V Novi Angliji ni niti za desetino vsega vremena dovolj prostora. Kjerkoli bi rado obstalo, so že razpoke. O nečloveški nerednosti novoangleškega vremena bi mogel opisati cele knjige, pa opišem za primero samo en slučaj. Prav rad poslušam, kako udarjajo deževne kaplje na pločevinasto streho moje hiše. Pa zato sem si dal nekaj svoje strehe pokriti s pločevino. Ali pa mislite, da je sploh kdaj deževalo nanjo, O, kaj še! Dež jo je kar preskočil! Imejte pred očmi dejstvo, da hočem s temi besedami novoangleško vreme počastiti — pravilno oceniti ga pa ne more noben jezik! Pa bodi tako ali tako — to vreme ima vendarle dve lastnosti (ali dva učinka, kakor že hočete), radi katerih ne bi hoteli mi domačini z nikomer zamrmajati. Dasi nimamo čarobnih jesenskih barv pri nas, pa imamo nekaj, kar presega vse druge lepote: ledeni vihar. Kadar so

Numerični kolček

Pameina vdova.

Sosede so neprestano silile 35letno vdovo, naj se drugič poroči. — Čemu bi se poročila? je dejala vdova, saj imam doma psa, papigo in mačka.

— Živili vam vendar ne morejo nadomestiti moža, je pripomnila soseda?

— Kako to, da ne morejo? Pes neprestano renči, papiga me ves dan zmerja, mačka pa nobeno noč ni doma.

Revanzila.

Ko je nekdo v navzočnosti Pontenella dejal, da je bog ustvaril človeka po svoji podobi, je siloval pisatelj odgovoriti: — A človek se mu je za to temeljito revanžiral.

Dober zdravnik. . .

— Kako si zadovoljen s svojim zdravnikom? — je vprašal prijatelj Moliera.

— Imenitno se razumeva. Če zbolim, mi tja lekarstvo, ki jih vržem proč in take sem zdrav.

To je nekaj drugega.

— Kolikokrat sem vam že rekel, Anka, da pri delu ne smete prepevati.

— Saj sem vam že opetovano odgovorila, milostiva, da nikoli ne delam, kadar pojem.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (April 30-28) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo ravnokar, da vam lista ne utvame. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni v plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napakega naslova, pošljite nam dopisnico in avedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani S. N. P. J. doplačajo \$4.80 za to, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero a leto \$7.50, pol leta \$3.75, za žane \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

Člani in društva S. N. P. J.
CLANI IN DRUŠTVA SNPJ.

Na rokah imamo še nekaj Zapisnikov 8. Redne konvencije SNPJ in ker je sedaj prišla razprava o pravih SNPJ za bodočo konvencijo, je zelo ugodna prilika, da si nabavite ta zapisnik. Kdor nam pošlje 15c v polnih znakih, mu pošljemo ta zapisnik. Pošljite na: Književna Matica SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Agitirajte za "Prosveto!"

KILA NE POMENI
PRETRGANOSTI

NI PRETRGANJA ZA ZDRAVITI

Nekateri ljudje imajo napačno idejo, da je kila pretrganje. Kila ni pretrganje, temveč navadna mišična oslabelost v oboju spodnjega dela telesa. Pasovi navadno podprejo te mišice, ampak jih ne ojačajo — ravno nasprotno, povzročajo in navadni pasovi in podlage velikokrat še oslabe, ker sapro tok krvi. STUART'S ADHESIF PLAPAO-PADS so popolnoma drugačni — mehanično-kemično narejeni — da se sami prilijepejo na kila, da drže mišice, imenovane "Plapao" stalno na pravem prostoru in tako odpravi vsako nevarnost, da odpade, in vse bolečine. Nebenihi pasovi, zapank ali smetki ni sraven. Nekoč kot barba — lahko se prilijepejo in cema. Dobili slabo modlo v Rimu, Grand Prix v Parizu. Čestno imenovanje na Panama Pacific razstavi v San Franciscu, Ill. Za skoro četrto stoletja zadovoljilo tisoče, ki poročajo uspeh — brez odlašanja iz dela. Kopice zaprečenih listov, uprejetih celo in najdaljših krajev sveta. Procedura zdravljenja je naravna, torej ni potrebno nobenih pasov.

Nehajte zapravljati čas in denar za starostne pasove in naprave. Nečisto se zapreti kila in odprline, odre-ma kila ne more iti dol. Pošljite spodnji kupon za "PROSTO POSKUSNO PLAPAO" in 48 strani s slikami knjižico o kila. To vas ne stane ničesar! Ne pošiljajte denarja: samo nam pošljite vaše ime in naslov. Za vašo lastno dobro — pošljite nam še danes — predno bo prepozno.

FREE TEST COUPON

PLAPAO CO., 307 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Gospod: Pošljite mi brezplačno poskusni Plapao in 48 strani knjižico o kila; tehnični strošek zato, ne plačati, niti poslati.

Ime

Naslov

NAZNANILO.

Društvenim tajnikom in tajnicam se tem potem naznanja, da morajo naznaniti vse spremembe naslovov članov in članic, naslovo novih članov, ter imena in naslove odstojnih, črtanih in izločenih članov naznaniti upravitelju Prosveta, da se lahko točno vredi izračun za pošiljanje lista Prosveta. Imena in naslove, katere pošljete glavnemu tajniku ostanejo tam v arhivu in jih upravitelje ne dobi. Torej je zelo važno, da vselej pošljete na našo zbirko pripravljenih listinah vse naslove upravitelju Prosveta poslati. Pri vsaki spremembi naslova naj se vselej omeni stari in novi naslov. Upravitelje ujudno apelira, da društveni tajniki in tajnice to upoštevajo. — Philip Godina, upravitelj.

Najzanimivejše dneve delavke vesti so v dnevniku "Prosveti". Ali jih žitate vsak dan?

Raztresen zdravniki.

— Hitro mi prinesi vse instrumente in lakerstva, pravi zdravnik svoji ženi, med tem ko govori po telefonu. — Nekdo mi je pravkar telefoniral, da ne more živeti brez mene.

— Pomiri se, stari, pravi žena in mu vzame iz rok slušalo.

— To velja naši Pepci, ne pa tebi.

ZNIŽANA CENA KNJIG
KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

AMERIŠKI SLOVENCİ—izvrstna knjižica, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane.....\$3.00

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNIKA—zelo poučna in lahko razumljiva knjižica za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo.....\$1.00

ZAKON BIOGENEZE—tuhelci naravne znanosti in splošni razvoj, knjižica iz katere zasamote črpate mnogo naukov za telesno in duševno dobro75c

PATER MALAVENTURA—V KABARETU—animirana povest iz življenja ameriških frančiskanov, in doživljaj rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami.....75c

ZAJEDALCI—resnična povest in prava ilustracija doleže skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....75c

JIMMY HIGGINS—krajna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek60c

ZAPISKNIK 8. REDNE KONVENCIJE S. N. P. J., 253 strani mehko vezana, stane samo.....15c

"HERBENICA"—drama v treh dejanjih s prologom in epilogom — mehko vezana, stane samo.....15c

"INFORMATOR"—knjižica z vsaki potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za žane—stane samo.....15c

Vse knjige skupaj vam pošljemo za \$7.00.

Poslajte pošto na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.
2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IZVRSTNA PRILIKA
Člani in članice S. N. P. J.

Sedaj lahko dobite

Hit Prosveta vsak dan za eno leto in knjižice AMERIŠKI SLOVENCİ, vredne \$5.00—ako nam pošljete brez odbitka svoto \$7.80.

Ali pa tri knjižice: SLOV-ANGLEŠKA SLOVNIKA, vredna \$2.00, ZAKON BIOGENEZE, vredna \$1.50, in PATER MALAVENTURA v KABARETU, vredna \$1.50, skupaj vrednost \$5.00 in dnevnik Prosveta za eno leto za svoto \$7.80.

To velja na žane S. N. P. J. za vse stare in nove naročnike. Ne člani plačajo \$9.00.

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednost za \$2.50 knjižic, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCI in HERBENICA in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne člani pošljete \$4.00. Ali pa za \$3.00 polleta hit Prosveta in knjižice JIMMY HIGGINS, Ne člani \$3.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vse mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravitelje na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država..... Čl. društva.....

Pošiljam \$.....

Lahko dobite pol leta dnevnik Prosveta in skupno vrednost za \$2.50 knjižic, n. pr. JIMMY HIGGINS, ZAKON BIOGENEZE, ali pa ZAJEDALCI in HERBENICA in INFORMATOR ako nam pošljete svoto \$4.00. Ne člani pošljete \$4.00. Ali pa za \$3.00 polleta hit Prosveta in knjižice JIMMY HIGGINS, Ne člani \$3.60.

To vse velja za stare in nove naročnike. Vse mora poslati celo svoto brez odbitka. Denar in naročila pošljite na upravitelje na naslov:

Prosveta, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Ime

Naslov

Država..... Čl. društva.....

Pošiljam \$.....

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA
CLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Poslajte po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTIMENA FOJASNILA